EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 27. 4. 2022
SWD(2022) 650 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument k

návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady

o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom (prepracované znenie)

{COM(2022) 650 final} - {SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 651 final}

Zhrnutie

Legislatívna iniciatíva týkajúca sa smernice o osobách s dlhodobým pobytom (pracovný program Komisie na rok 2021)

A. Potreba konať

Prečo? Aký problém sa rieši?

Hlavným cieľom smernice o osobách s dlhodobým pobytom je integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa dlhodobo usadili v členských štátoch. Je kľúčovým prvkom v rozvíjaní ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa EÚ. Na tento účel sa v smernici stanovujú podmienky, za ktorých štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa oprávnene a nepretržite zdržiavali v členskom štáte, môžu získať „postavenie osoby s dlhodobým pobytom v EÚ“. Ako sa však už zdôraznilo v rámci kontroly vhodnosti v oblasti legálnej migrácie za rok 2019 a v správe o vykonávaní, niektoré nevyriešené otázky naďalej oslabujú úplné dosiahnutie cieľov smernice. Konkrétne:

1. existuje niekoľko **prekážok získania postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ** pre mnohých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí preto nemôžu využívať toto postavenie, ktoré umožňuje integráciu do hostiteľskej spoločnosti;
2. existujú **prekážky integrácie osôb s dlhodobým pobytom** v dôsledku nedostatočnej jasnosti a súladu, pokiaľ ide o práva priznané postavením EÚ;
3. štátni príslušníci tretích krajín s povolením na dlhodobý pobyt v EÚ čelia viacerým **prekážkam pri uplatňovaní práva presťahovať sa do iných členských štátov a zdržiavať sa v nich**.

Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?

Všeobecné politické ciele iniciatívy sú takéto:

1. zabezpečiť efektívne riadenie migračných tokov v EÚ prostredníctvom aproximácie a harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov;
2. zabezpečiť spravodlivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí majú oprávnený pobyt v EÚ;
3. posilniť konkurencieschopnosť a hospodársky rast EÚ.

Špecifické politické ciele zodpovedajú uvedeným hlavným problémom a ich cieľom je:

1. vytvoriť súdržnejší, efektívnejší a spravodlivejší systém na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ;
2. uľahčenie práva osôb s dlhodobým pobytom presťahovať sa do iných členských štátov a zdržiavať sa v nich (mobilita v rámci EÚ);
3. posilniť práva osôb s dlhodobým pobytom a ich rodín.

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?

Cieľ zlepšiť využívanie a účinnosť postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ nie je možné dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov. Ďalšie zlepšenie týchto spoločných postupov si vyžaduje opatrenia na úrovni EÚ. Uvedené identifikované problémy v blízkej budúcnosti pravdepodobne nezmiznú a priamo sa týkajú súčasných právnych predpisov. Konkrétne účinné pravidlá týkajúce sa mobility v rámci EÚ možno vymedziť len na úrovni EÚ.

B. Riešenia

Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?

V posúdení vplyvu sa hodnotia **štyri možnosti** s rôznymi úrovňami zásahu zo strany EÚ.

- **Možnosť 1** zahŕňa **nelegislatívne opatrenia** zamerané na zlepšenie vykonávania smernice a podporu postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ.
- V **možnosti 2** sa predpokladá **cielená revízia smernice** s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky, aké platia v súvislosti s vnútroštátnymi statusmi, a posilniť práva osôb s dlhodobým pobytom, a to aj pokiaľ ide o mobilitu v rámci EÚ.
- V **možnosti 3** sa predpokladá **širšia revízia smernice**, ktorá zahŕňa opatrenia v možnosti 2 a zároveň sa ňou uľahčujú podmienky na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ.

- V **možnosti 4** sa predpokladá **významná legislatívna revízia smernice**, ktorou sa vytvára jednotné postavenie osoby s trvalým pobytom v EÚ, zrušujú sa vnútroštátne systémy a osobám s dlhodobým pobytom v EÚ sa priznáva právo na voľný pohyb v rámci EÚ.

Uprednostňovanou možnosťou je **možnosť 3**. Prispela by k riešeniu všetkých identifikovaných problémov a zlepšilo by sa ňou celkové vykonávanie smernice. Táto možnosť má najpriaznivejší sociálny a hospodársky vplyv a z politického hľadiska je najrealistickejšia.

Kto podporuje ktorú možnosť?

Európsky parlament podporuje legislatívnu revíziu smernice, ktorou sa riešia všetky identifikované problémové oblasti. Niektoré **členské štáty** vyjadrili obavy v súvislosti s legislatívnou revíziou smernice, zatiaľ čo iné členské štáty sú otvorené zmenám v možnostiach 2 a 3. Všetky členské štáty vyjadrili nesúhlas s významnou revíziou. Väčšina konzultovaných **zainteresovaných strán** (občianska spoločnosť, hospodársky a sociálni partneri a experti v oblasti legálnej migrácie) podporuje opatrenia uvedené v možnostiach 2 a 3.

C. Vplyv uprednostňovanej možnosti

Aké sú hlavné výhody uprednostňovanej možnosti?

Uprednostňovaná možnosť zahŕňa mnohé opatrenia, ktorými by sa riešila väčšina identifikovaných nedostatkov v smernici vo všetkých problémových oblastiach. Očakáva sa, že uprednostňovaná možnosť prinesie sociálne a hospodárske výhody. Hospodárske výhody sú založené na predpokladoch, že viac štátnych príslušníkov tretích krajín by malo prístup k postaveniu osoby s dlhodobým pobytom v EÚ so zodpovedajúcimi právami a že vyšší podiel štátnych príslušníkov tretích krajín by sa presťahoval do iného členského štátu. To by viedlo k celkovo vyšším daňovým príjmom, zvýšenej produktivite a výdavkom a k posilneniu hospodárskeho rastu. Uprednostňovaná možnosť politiky by priniesla väčší súlad s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie.

A napokon sa očakáva, že uprednostňovanou možnosťou sa budú najlepšie riešiť príležitostné rozdiely v názoroch zainteresovaných strán (pozri predchádzajúci oddiel), a preto je táto možnosť z politického hľadiska najrealistickejšia.

Aké sú hlavné náklady na uprednostňovanú možnosť?

Odhadované náklady uprednostňovanej možnosti zahŕňajú tieto náklady pre členské štáty:
- jednorazové administratívne náklady: 781 000 EUR,
- opakujúce sa administratívne náklady: 151 000 EUR,
- jednorazové náklady na dodržiavanie predpisov: 452 000 EUR,
- opakujúce sa náklady na dodržiavanie predpisov: 900 000 EUR.

Odhadujú sa takisto aj tieto opakujúce sa náklady (v priemere každý rok):
- členské štáty: 24 500 EUR
- štátni príslušníci tretích krajín: 1 145 000 EUR,
- podniky EÚ: 112 700 EUR.

Aký to bude mať vplyv na podniky, malé a stredné podniky (MSP) a mikropodniky?

Uprednostňovaná možnosť by pomohla podnikom, najmä pokiaľ ide o opatrenia na uľahčenie mobility v rámci EÚ. Zamestnávatelia, a najmä MSP, by mali prospech z prístupu k väčšiemu okruhu kvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí už majú oprávnený pobyt v EÚ.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Zodpovedné vnútroštátne orgány budú musieť prispôsobiť existujúce postupy a zabezpečiť súlad s novými pravidlami z dôvodu mechanizmu na zabezpečenie rovnakých podmienok, zmenených podmienok na získanie postavenia a opatrení týkajúcich sa mobility v rámci EÚ. Uprednostňovaná možnosť však prináša výrazné zjednodušenie, ktorým sa do určitej miery vyvážia administratívne náklady a náklady na dodržiavanie predpisov.

Očakáva sa iný významný vplyv?

Uprednostňovaná možnosť bude mať pozitívny vplyv na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí budú využívať opatrenia zavádzajúce rovnaké podmienky. Budú mať skutočnú možnosť vybrať si medzi povolením na dlhodobý pobyt v EÚ a vnútroštátnymi povoleniami na dlhodobý pobyt, budú schopní splniť podmienky na ľahšie získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom v EÚ a budú môcť využívať posilnené práva – vrátane práva na mobilitu v rámci EÚ – a možnosti cirkulujúcej migrácie.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

V článku 24 smernice sa už stanovuje povinnosť predkladať správy, t. j. aby Komisia pravidelne predkladala správu o uplatňovaní smernice v členských štátoch a navrhovala zmeny, ktoré považuje za potrebné. Táto zásada sa bude vzťahovať aj na zmeny v revízii smernice.